Bijlage 3

Brief openbaar lichaam Bonaire
Bijlage Samenvatting Milieuprogramma Bonaire
- inventarisatie taken in relatie tot menskracht
- inventarisatie taken in relatie tot financiering

Bijlage Brief aan voorzitters Eerste Kamer en Raad van State

OPENBAAR LICHAAM BONAIRE

Aan: Staatssecretaris van
Infrastructuur en Milieu
Dhr. J.J. Atsma
Postbus 20951
2500 EZ Den Haag
Nederland

Uw brief/kenmerk

Ons nr. 2011013268

Kralendijk, 17 NOV 2011

Onderwerp:
Voortzetting behandeling ontwerp Wet VROM BES

Geachte heer Atsma,

Wij hebben kennis genomen van de beraadslagingen in de Eerste Kamer op 11 oktober jongstleden over het ontwerp van de Wet VROM BES. De kamer heeft het wetsontwerp aangehouden en u gevraagd om in een implementatieplan aan te geven hoe op de eilanden uitvoering kan worden gegeven aan de bepalingen in dit wetsontwerp.

In onze brief van 6 mei 2011 aan de voorzitter van de Eerste Kamer (archiefnr. 2011005388) spreken wij al onze zorgen uit over het ontbreken van een inventarisatie van de middelen die nodig zijn om de milieutaken te kunnen uitvoeren. Om inzicht te krijgen in de benodigde middelen voor de uitvoering van de wettelijke taken heeft het openbaar lichaam Bonaire, gezamenlijk met milieumedewerkers van de gemeente Breda waarmee een duurzaam samenwerkingsverband bestaat, een inventarisatie opgesteld. Deze inventarisatie vormt de inhoudelijke basis voor het milieuprogramma dat het openbaar lichaam volgens artikel 1.5 van het wetsontwerp dient te ontwikkelen voor de uitvoering van het milieubeleid.

Wij stellen u hierbij deze inventarisatie ter beschikking met het verzoek dit te betrekken bij de verdere behandeling van het wetsontwerp (bijlage).

Ook zouden wij het op prijs stellen om aan de hand van de inventarisatie met u van gedachten te wisselen over de prioriteitstelling en de fasering van de taken op het gebied van milieu en ruimtelijke ordening. Uiteraard spelen de middelen die het rijk hiervoor beschikbaar kan stellen daarbij een belangrijke rol.

Wij vertrouwen op een vruchtbare gedachtewisseling over de beleidsintensivering op het gebied van milieu en ruimtelijke ordening die de komende jaren gestalte moet krijgen.

Hoogachtend,

Het bestuurscollege van het openbaar lichaam Bonaire,
de gezaghebber, de secretaris,

Bijlagen: Inventarisatie
Brief d.d. 6 mei 2011 van het bestuurscollege Bonaire aan de voorzitter van de Eerste Kamer (nr. 2011005388)

C.c: DROB/MNB

Verzoeke bij beantwoording van deze brief datum, nummer en onderwerp te vermelden.
Postadres: Plasa Reina Wilhelmina 1, Openbaar Lichaam Bonaire, Caribisch Nederland.
Telefoon: (599) 717-5330. Telefax: (599) 717-8416

Samenvatting Milieuprogramma Bonaire

11-nov-11

Fte's DROB

	nodig	aanwezig	aanvullend
TOTAAL Wet VROM BES	***15,15***	***2,95***	***12,3***
TOTAAL niet Wet VROM BES	***0,5***	***0***	***0,5***
Watermanagement en bodembeheer	**5**	**0,8**	**4,2**
Projecten uitvoering (extern)	2	0	2
Handhaving	2	0,3	1,7
Beleid, vergunningen, communicatie, etc.	1	0,5	0.5
Drinkwater (niet meegeteld, vanwege niet Wet VROM BES)			
Afval	**1**	**0,3**	**0,7**
Huishoudelijk en bedrijfsafval			
Preventie			
Recyling/hergebruik			
Milieustraten/retourette			
Stortplaatsen/eindverwerking			
Export gevaarlijk afval			
Biomedisch afval/ziekenhuisafval/slachtafval			
Inrichting gebonden taken	**3,5**	**0,3**	**3,2**
Inrichtingen-activiteitenbesluit			
Vergunningen			
Expertise inhuren			
Opleiding			
Apparatuur en analyses			
Communicatie			
Advertenties publicaties			
Klachtenbehandeling			
Externe veiligheid en gevaarlijke stoffen	**1,45**	**0,75**	**0,8**
Asbest	1	0,5	0,5
CFK's	0,1	0	0,1
Biociden/PCB	0,1	0	0,1
Vuurwerk	0,15	0,15	0
Vervoer gevaarlijke stoffen	0,1	0,1	0,1
RO en MER	**3**	**0,6**	**2,4**
Ruimtelijke Ordening/ontwikkeling			
Beleid en projecten	2	0,6	1,4
Milieu Effect Rapportage	0,5	0	0,5
Toetsing RO milieu	0,5	0	0,5
Milieucommunicatie	**0,5**	**0,2**	**0,3**
Management en juridische ondersteuning	**0,5**	**0**	**0,5**
Afhandeling incidenten/calamiteiten	**0,2**	**0**	**0,2**
Overige milieuthema's (niet Wet VROM BES)	**0,5**	**0**	**0,5**
Geluid			
Energie			
Lucht Geur			

Inventarisatie thema's milieu-en ruimtelijke ontwikkeling t.b.v. milieuprogramma 2012-2016 Openbaar Lichaam Bonaire, conform Wet VROM-BES
11 november 2011

Conclusies
Aanvullend benodigde middelen t.b.v. uitvoering taken Wet VROM-BES - Openbaar Lichaam Bonaire
(personele inzet en overige middelen in US dollars)

	Fte's	2012	2013	2014	2015	2016
Watermanagement en bodembeheer	3,7	7.470.000	4.985.000	4.695.000	4.695.000	4.495.000
Afval	0,7	1.720.000	2.920.000	8.920.000	3.370.000	3.470.000
Inrichting gebonden taken	3,2	345.000	207.000	218.000	229.000	240.000
Externe veiligheid en gevaarlijke stoffen	1,3	125.000	140.000	120.000	120.000	120.000
RO en MER	2,4	102.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Milieucommunicatie	0,3	0	0	0	0	0
Management en juridische ondersteuning	0,5	0	0	0	0	0
Afhandeling incidenten/calamiteiten	0,2	50.000	10.000	10	10.000	10.000
Totaal	12,3 738.000/jaar	9.812.000 +738.000	8.362.000 +738.000	14.063.000 +738.000	8.524.000 +738.000	8.435.000 +738.000

Bijgevoegd: totaal overzicht met uitsplitsing aanvullend benodigde inzet middelen t.b.v. taken Wet VROM-BES en taken niet-Wet VROM-BES.

Openbaar Lichaam Bonaire heeft zorgplicht t.a.v. bodem en afval en veel verplichtingen op basis van de Wet VROM-BES.
Het O.L. Bonaire heeft een hinder- en afvalverordening, hier is weinig personeel voor beschikbaar, waardoor het beperkt is ingevuld. De Wet VROM-BES komt met aanvullende verplichtingen en betekent een forse intensivering van de aanpak van de milieutaken.
Communicatie t.a.v. wet VROM-BES verdient aandacht.

Inventarisatie per milieuthema:

1.Watermanagement + bodembeheer
Een concept-Bodem- en Waterbeheerplan is opgesteld door de adviesburo's Wayaka Advies en Progressive Environmental Solutions. Dit is opgesteld in opdracht van Openbaar Lichaam Bonaire (OLB), met ondersteuning van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu (I&M).
De zorgplicht t.a.v. bodem op basis van de Wet VROM-BES ligt bij het eiland. Hier is momenteel geen eilandverordening voor.
Door de economische ontwikkeling en groei van de bevolking in de laatste twintig jaar, is de druk op het land- en zeemilieu toegenomen. Door het ontbreken van beleid, wettelijk kader en handhaving met betrekking tot bodem en water heeft Bonaire te kampen met erosie, sedimentatie, wateroverlast, stofoverlast, achteruitgang van de bodem- en waterkwaliteit, uitputting van delfstoffen etc. Deze problemen hebben nadelige gevolgen voor de economie, volksgezondheid, natuur en milieu van Bonaire.
Om de problemen aan te pakken, worden in het concept-Bodem- en Waterbeheerplan de visies en ambities van de vijf belangrijke thema's geformuleerd. Het streven is gericht op het realiseren van een gezond en veerkrachtig bodem- en watersysteem en een duurzame waterketen.
Het Bodem- en Waterbeheerplan biedt kansen voor de economie, zoals duurzame en multifunctionele landbouw, een leefbaar en aantrekkelijk platteland en nieuwe investeringsmogelijkheden voor het bedrijfsleven.

-Drinkwater

Knelpunten:betaalbaar drinkwater, leverbaar drinkwater, besmettingsgevaar,aandacht voor drinkwaterinstallaties hotels, waterbesparing

Doel:het realiseren van een veilige, kostendekkende en betaalbare drinkwatervoorziening.

-Waterhuishouding, Erosie en Sedimentatie

Knelpunten: erosie en sedimentatie, verlies biodiversiteit, wateroverlast, achteruitgang hydrologisch kwetsbare gebieden en het marine- en terrestische ecosysteem.

Doel: een stabiele waterhuishouding, waardoor wateroverlast, erosie en sedimentatie voorkomen worden.

-Bodem- en Waterkwaliteit

Knelpunten:exploitatiekosten AWZI/RWZI, realisatie aansluiting riolering, verwerkingscapaciteit RWZI, verontreiniging bodem en (grond)water

Doel: de bodem en het water voldoen aan de nationale en lokale kwaliteitsdoelstellingen, invulling geven aan zorgplicht t.a.v. bodem die bij O.L. Bonaire ligt, oplossen problematiek t.a.v. AWZI en RWZI

-Delfstofwinning en –gebruik

Knelpunten: gebrek aan duurzame delfstoffenwinning en –gebruik, degeneratie kustgebied, verontreinigde oude afgravingen, lokale aantasting waterhuishouding

Doel: het op duurzame wijze voorzien in de delfstoffenbehoefte op Bonaire.

-Klimaatadaptie

Knelpunten: gebrek aan kennis m.b.t. gevolgen klimaatverandering, gebrek aan beleid m.b.t. klimaatverandering.

Doel: Het beleidsmatig en fysiek voorbereid zijn op de te verwachten klimaatveranderingen.

Aanpak: er zijn uitvoeringsprojecten geformuleerd voor aanpak van bovenstaande knelpunten in het concept-Bodem- en Waterbeheerplan.

2. Afval

Er is door Witteveen en Bos met ondersteuning van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu (I&M) een afvalplan Bonaire 2012-2017 opgesteld, hierin wordt op onderstaande onderwerpen ingegaan.

De zorgplicht t.a.v. afval op basis van de Wet VROM-BES ligt bij O.L. Bonaire. O.L. Bonaire heeft een eilandverordening afvalstoffen, hier is weinig personeel voor beschikbaar, waardoor het beperkt is ingevuld. De Wet VROM-BES komt met aanvullende verplichtingen en betekent een forse intensivering.

-Huishoudelijk en bedrijfsafval

Knelpunten: er bestaat onduidelijkheid over de aard, hoeveelheid en samenstelling van het afval. Er is nog nauwelijks sprake van gescheiden inzameling. Dit betekent dat onder andere gevaarlijk afval en biomedisch afval samen met het overige afval wordt gestort met alle risico's van dien. Door het ontbreken van gescheiden inzameling en hergebruik zal de afvalstortplaats steeds meer afval te verwerken krijgen. Daardoor zal de behoefte aan een andere stortlocatie en/of een andere eindverwerking de komende jaren nijpend worden, er ontbreekt een alternatieve stortlocatie.

Er is bij de overheid op beleidsmatig en uitvoerend niveau onvoldoende capaciteit, kennis en financiën voor een adequaat afvalbeleid. Ook de communicatie met huishoudens, bedrijven en andere doelgroepen is onvoldoende. Dankzij het onderwaterpark heeft Bonaire internationaal een groen imago. Het ontbreken van een adequaat afvalbeleid ondermijnt dit imago.

Doel: een bestuurlijk en maatschappelijk breed gedragen, milieuhygiënisch verantwoord, technisch betrouwbaar, financieel realistisch en economisch haalbaar afvalmanagement beleid, waarmee in voldoende mate invulling wordt gegeven aan een "groen" image voor Bonaire.15% Van het afval scheiden en hergebruiken in de periode 2012-2017. Door slimmer omgaan met afval en/of afvalpreventie, kansen met financieel voordeel benutten.

Aanpak:

Versterken van het bestuurlijke, beleidsmatige, organisatorische en operationele management

Realiseren van een volledig en betrouwbaar afvaldata-managementsysteem

Realiseren van een formele overlegstructuur met betrekking tot afvalmanagement

Realiseren van een eenduidige invulling van het afvalbeleid van overheidszijde

Preventie middels gericht produktbeleid.

Onderzoeken versterken financiële en economische kader via commercialisering van afvaldiensten, publiek private samenwerking, tariefstelsel.
Onderzoek vervolg eindverwerking restfractie afval.
Versterken van het bewustzijn bij, de betrokkenheid van en de communicatie met de verschillende stakeholders.
Kansen gebruiken voor proefprojecten en showcases die (inter)nationaal van belang zijn: Bonaire als afvalvrij eiland.
Structurele, planmatige en meerjarige aanpak van de afvalcommunicatie.

-Recycling/hergebruik

Knelpunten: er is nog nauwelijks recycling of hergebruik. Momenteel zijn er wel enkele initiatieven, zoals de gescheiden inzameling van glas (huishoudens en bedrijven), afgewerkte olie (bedrijven), papier en karton (bedrijven), fituurolie/vet (bedrijven), batterijen (duikcentra). Risico bestaat dat eerder een nieuwe afvalstortplaats moet worden ingericht, hetgeen een kostbare zaak is.
Doel: Door hergebruik verkleining de afvalberg en kostenbesparing. Glas granuleren, papier en karton recyclen, plastic recyclen, metalen recyclen, composteren tuin- en snoeiafval, vermalen puin, Wit- en bruingoed afvoeren, hout hergebruiken of recyclen, autowrakken recyclen, frituurolie/vet recyclen. Door gescheiden inzameling en hergebruik op bescheiden schaal tot nieuwe werkgelegenheid creëeren. Know how en ervaring op het gebied van afval proberen in de regio te exporteren.
Aanpak: mogelijkheden voor de verwerking van gescheiden afvalstromen bij andere (ei)landen in de regio en Midden- en Zuid Amerika benutten. De gescheiden inzameling van afgewerkte olie bij bedrijven als een wettelijke verplichting laten invullen. Public private partnership onderzoeken samen met bedrijven met belangstelling voor gescheiden inzameling en hergebruik

-Milieustraten/gescheiden inzamelvoorzieningen

Knelpunten:voorzieningen voor het gescheiden inzamelen van afvalstromen ontbreken op Bonaire met uitzondering van glasbakken en een enkele inzameltank voor afgewerkte olie afkomstig uit huishoudens. Op de afvalstortplaats kunnen enkele afvalstromen gescheiden worden gestort. Het ontbreken van een inzamelstructuur voor gescheiden inzameling van afvalstromen bemoeilijkt initiatieven voor hergebruik.
Doel: gescheiden inzameling, hergebruik, werkgelegenheid.
Aanpak: milieustraat in Playa; afvaloverslagstation in Rincon, kringloopwinkel, inzamelvoorzieningen voor afgewerkte olie, klein gevaarlijk afval, wit- en bruingoed, glas, BSA, papier en karton, hout, autowrakken, frituurolie/vet, plastics.

-Stortplaatsen/eindverwerking

Knelpunten: op de officiële afvalstortplaats Lagun ontbreken de meest essentiële maatregelen om eventuele schadelijke gevolgen voor het milieu als gevolg van de stortactiviteiten te beperken dan wel te voorkomen. Weliswaar is sprake van een redelijke vorm van stortmanagement (o.a. afdekking, verdichting, compartimentering), worden herbruikbare afvalstoffen separaat opgeslagen en is er sinds ongeveer een jaar sprake van een meet-registratie van de aangeboden afvalstoffen, maar noodzakelijke maatregelen voor de reductie, opvang en behandeling van percolaat en stortgas ontbreken volledig. Hierdoor is sprake van een ernstige mate van milieubelasting als gevolg van het storten van afvalstoffen. Daarnaast is er op Lagun nog slechts zeer beperkte stortcapaciteit beschikbaar.
Naast de stortplaats Lagun, wordt ook afval aangeboden op Morotin. Dit is een min of meer gedoogde stortplaats (met name voor de regio Rincon), zonder enige vorm van toezicht en voorzieningen.
Naast deze twee min of meer geformaliseerde stortplaatsen bestaan er ook nog heel veel illegale dumps waar afval wordt gestort. Over de aard en omvang van deze illegale dumps zijn geen verdere gegevens beschikbaar. Wel is bekend dat met name bouw- en sloopafval veel wordt gedumpt, met name ook op toekomstige bouwlocaties.
Vanuit de gedacht dat afval niet waardeloos is maar geld waard is, wordt door Selibon sinds enkele jaren op de afvalstortplaats de volgende afvalstromen gescheiden gehouden:glas, autowrakken, wit- en bruingoed, autobanden, puin en pallets. Door het bulken van deze afvalstromen kunnen initiatieven om te komen tot hergebruik eenvoudiger worden gerealiseerd
Doel: realiseren faciliteit voor (tijdelijke) eindverwerking met inachtneming van alle voorzorgen en wet- en regelgeving .
Aanpak: sluiten stortplaats Morotin. Inrichten nieuwe stortplaats voor 15 jaar van 250.000 m3 Saneren Lagun en Morotin. Stortplaats Morotin wordt gesloten en gesaneerd, stortplaats Lagun wordt gesaneerd. Als Curaçao over adequate eindverwerking beschikt (verbranding) kan restafval daar worden afgezet.

-Export gevaarlijk afval

Knelpunten: het Verdrag van Basel is van toepassing voor Bonaire. Er is onvoldoende zicht op de export van gevaarlijk afval. Afgewerkte olie wordt al ingezameld door twee inzamelbedrijven en verscheept naar Curaçao voor verwerking bij de Isla. Incidenteel zijn in het recente verleden wel partijen accu's verscheept naar het buitenland.

Doel: verwerking met inachtneming van alle voorzorgen en wet- en regelgeving .
Aanpak:Accu's, afgewerkte olie kunnen in de regio/internationaal worden afgezet
Gevaarlijk afval gaat naar NL/buitenland voor verwerking

-Biomedisch (ziekenhuis)afval, licht-radioactief afval en slachtafval

Knelpunten:deze afvalstromen worden (apart) gestort op de afvalstortplaats danwel is de verwerking niet voldoende in beeld. Dit brengt ernstige milieurisico's en risico's voor de volksgezondheid met zich mee.
Doel: verwerking met inachtneming van alle voorzorgen en wet- en regelgeving. Geen stort meer van biomedisch (ziekenhuis)afval en licht-radioactief afval
Aanpak: verbrandingsoven installeren of exporteren naar Zavin in Dordrecht

3. Inrichting gebonden taken

Het O.L. Bonaire heeft een hinderverordening, hier is weinig personeel voor beschikbaar, waardoor het beperkt is ingevuld. De Wet VROM-BES komt met aanvullende verplichtingen en betekent een forse intensivering.

-Inrichtingen-activiteitenbesluit

Knelpunten: het Inrichtingen- en vergunningenbesluit BES is beoogd als de basis voor milieubeheer voor de meeste bedrijven. Bedrijven die hieronder vallen moeten voldoen aan de voorschriften uit dit besluit die op hun activiteiten betrekking hebben, ter voorkoming van hinder en milieuverontreiniging. Zij zullen een melding moeten gaan doen bij het eilandsbestuur. Voor veel bedrijven op Bonaire is het nieuw dat ze moeten voldoen aan bepaalde milieuvoorschriften en daarom is het ze niet altijd precies duidelijk wat er van ze wordt verwacht.
Doel: bedrijven voldoen aan de voorschriften die op hun activiteiten betrekking hebben, ter voorkoming van hinder en milieuverontreiniging. Kansen gebruiken voor besparing op grondstoffen en energie.
Aanpak: omdat het voor veel bedrijven op Bonaire nieuw is dat ze moeten voldoen aan bepaalde milieuvoorschriften en het voor hen niet altijd precies duidelijk zal zijn wat er van ze wordt verwacht, is het belangrijk ze hierin geruime tijd te begeleiden en voor te lichten. Anders bestaat het risico dat de voorschriften genegeerd worden en men veel tijd kwijt is aan toezicht en handhaving er op. De bedrijven die onder het Inrichtingen- en vergunningenbesluit BES vallen zullen normaal gesproken in de milieucategorieën 1 en 2 vallen. Dit zijn de lichtste bedrijven, categorie 3 en 4 zijn de zwaardere bedrijven. Per categorie staan een bepaald aantal uren voor een controle. Hoe zwaarder de categorie, hoe meer uren nodig zijn. Vanwege extra voorlichting en inwerktijd voor Bonaire zal wel extra inzet nodig zijn en wordt daarom ruimer dan normaal gerekend.
Van de verschillende categorieën waren in 2001 ongeveer de volgende hoeveelheden bedrijven op Bonaire aanwezig: 288 van categorie 1, 503 van categorie 2, 22 van categorie 3 en 3 van categorie 4. Dit kost aan uren voor controle respectievelijk 232, 1616, 440 en 240 uur, wat neerkomt op 1,9 fte. Omdat er in 2011 op basis van de elektriciteitsaansluitingen sprake is van 30% groei in het bedrijvenbestand ten opzichte van 2001 moet er echter van uit gegaan worden dat er nog 30% extra inzet nodig zal zijn. Dit brengt het aantal fte's voor toezicht op 2,5 en wanneer handhaving nodig is, zal snel nog 0,5 fte extra nodig blijken. Dit brengt het totaal op 3 fte voor toezicht en handhaving.

-Vergunningen

Knelpunten:
Bedrijven zullen onder het Inrichtingen- en vergunningenbesluit BES komen te vallen, mits ze specifiek zijn aangewezen als vergunningplichtig. De bedrijven met een vergunning krijgen specifiek op hun activiteiten toegesneden voorschriften opgelegd, ter voorkoming van hinder en milieuverontreiniging. Deze bedrijven moeten een aanvraag voor een vergunning doen bij het eilandsbestuur. Ook hier is vaak sprake van onbekendheid met het moeten voldoen aan milieuvoorschriften.
Doel: Alle bedrijven die als vergunningplichtig zijn aangewezen hebben een ontvankelijke aanvraag voor een vergunning gedaan. Hierop volgt een vergunning met specifiek op hun activiteiten toegesneden voorschriften waaraan ze gaan voldoen. Bedrijven voldoen aan de voorschriften die op hun activiteiten betrekking hebben, ter voorkoming van hinder, milieuverontreinigingen en (de effecten bij) calamiteiten. Kansen gebruiken voor besparing op grondstoffen en energie.
Aanpak: begeleiding en voorlichting zijn erg belangrijk. Wat hier aanvullend speelt is dat de bedrijven eerst met een uitgebreide aanvraag moeten komen om een vergunning te kunnen krijgen, dit kan als moeilijk en tijdrovend worden ervaren waardoor ze misschien afhaken en er dwang nodig is de aanvraag te laten doen.
Om voor deze circa 15 bedrijven zelf permanent specialistische kennis in huis te hebben is duur en daarmee onlogisch. Daarom is het verstandig hiervoor externe capaciteit in te huren. De eerste start met o.a. het opstellen van milieuvergunningen is gemaakt in het kader van twinning milieu met gemeente Breda. Op dit moment zijn geen middelen beschikbaar voor een vervolg hierop te maken t.a.v. vergunningverlening bedrijven.

4. Externe veiligheid en gevaarlijke stoffen

- Asbest

Knelpunten: ongeveer 60 % van de gebouwen heeft asbesthoudende dakbedekking. Sloop of renovatie op de juiste wijze uitvoeren anders gevaar voor de volksgezondheid. Veel afgedankte asbesthoudende golfplaten worden hergebruikt, vooral op de kunuku's. Dit betekent een aanzienlijke verhoging van de gezondheidsrisico's. De bevolking is in het algemeen onvoldoende op de hoogte van deze risico's. Asbest in de afvalfase vormt een groot risico voor de volksgezondheid omdat er nog geen regulering en verwijderingsstructuur voor asbest bestaat.
Doel:de verwijdering van asbest vind altijd op een veilige manier plaats en het wordt vervolgens afgevoerd naar deponie asbest.

- CFK's

Knelpunten:(H)CFK's dragen bij aan de afbraak van de ozonlaag. CFK's worden veelvuldig toegepast als koelmiddel in stationaire en mobiele airco's. Behalve een importverbod is er geen regelgeving van kracht. Er worden onvoldoende maatregelen genomen om emissies te voorkomen. Bonaire voldoet vermoedelijk niet aan de verplichtingen van het Protocol van Montreal.
Doel: er vind geen toepassing van (H)CFK's meer plaats en hetgeen er nog aanwezig was is afgevoerd voor vernietiging.

-Biociden/PCB's

Knelpunten:over het gebruik van biociden (bestrijdingsmiddelen die niet in de land- en tuinbouw worden gebruikt) en PCB's in transformatoren op Bonaire is weinig bekend.
Doel: PCB's worden niet meer toegepast, hetgeen nog aanwezig was is afgevoerd als gevaarlijk afval. Het gebruik van biociden is geminimaliseerd en verboden middelen worden niet meer toegepast.

- Vuurwerk

Knelpunten: op Bonaire wordt het vuurwerk tijdelijk opgeslagen in zeecontainers op het terrein van LVV en op een drietal andere locaties. Deze opslag voldoet niet aan de eisen zoals gesteld in het Nederlandse Vuurwerkbesluit. Voor professioneel vuurwerk (categoriën 1.1, 1.2 en 1.3) bestaat de kans op explosie van de opslag bij een calamiteit, het zou het beste zijn deze opslag daarom niet toe te staan. In Nederland komt deze opslag momenteel ook niet meer voor. Enkel voor een evenement kan professioneel vuurwerk dan worden aangevoerd van buitenaf, waarna het binnen een paar uur wordt afgestoken.
Doel:een veilige opslag van alle vuurwerk en het veilig bezigen van professioneel vuurwerk.

- Vervoer gevaarlijke stoffen

Knelpunten: er vindt vervoer plaats van brandstoffen, gassen (waaronder perslucht), vuurwerk en infectueuze stoffen. Voor transport over zee en door de lucht geldt internationale regelgeving. Door cursussen aan een professionele doelgroep wordt de kennis en bewustwording gestimuleerd. Voor risicovermindering op ongelukken en calamiteiten zijn aanvullende maatregelen nodig.
Doel:het vervoer van gevaarlijk stoffen vind op een veilige wijze plaats, dit via routes die bij eventuele calamiteiten de minste effecten ondervinden.

Aanpak voor de hierboven beschreven thema's:
plan van aanpak opstellen, inventarisatie uitvoeren, vaststellen beleidsplan, uitvoeringsprogramma en verwijderingsstructuur opzetten, opleiding betrokkenen, voorlichtingsplan opstellen en handhavingsprogramma opstellen.

5. RO en MER

Ruimtelijke Ordening/ontwikkeling

Knelpunten: de ruimtelijke ordening op Bonaire staat nog in haar kinderschoenen. Er is een wet en verordening Grondslagen ruimtelijke ontwikkeling, de Wet VROM-BES betekent een intensivering. Sinds 8 oktober 2010 heeft Bonaire een Ruimtelijk Ontwikkelingsplan (ROB). Het is het eerste bestemmingsplan voor Bonaire. Er ligt een plan volgens de modernste maatstaven, maar voor het up to date houden van het plan (wijzigingsplannen, uitwerkingsplannen, herzieningen etc.) zijn geen middelen en mankracht beschikbaar. Momenteel wordt met SEI gelden tevens een centrumvisie opgesteld, waar al erg lang behoefte aan bestond. Hiervoor zal ook gelden dat er middelen en mankracht nodig zullen zijn voor het uitvoeren van die visie.
De milieuregelgeving wordt meer een normerend kader voor ruimtelijke ordening.
Er liggen op RO gebied nog meer uitdagingen zoals:

- het vernieuwen van de Bouw- en Woningverordening uit 1961,
- opstellen technische bouwregels (Bouwbesluit),
- het opzetten van een goede handhaving,
- uitvoeren van welstandsbeleid,
- het opzetten van een goed GIS systeem met scholing voor medewerkers,
- het op (laten) stellen van stedenbouwkundige visies,
- updaten en vast laten stellen van de Wegenverkeersverordening

- het (laten) opstellen van procedure (o.a. kostenverhaal) en ontwikkelingsovereenkomsten voor grote projecten etc.
- Het (laten) opstellen van grondbeleid

Voor al deze zaken zijn op dit moment geen mogelijkheden bij het Openbaar Lichaam Bonaire.
Domeinbeheer heeft geen beleidsmedewerkers waardoor bijvoorbeeld de ontwikkeling van woonwijken slecht verloopt. Er worden te weinig randvoorwaarden gesteld bij erfpachtuitgifte waardoor veel percelen leeg blijven liggen.
Doel:
-Ruimtelijk Ontwikkelingsplan Bonaire actueel houden
-Invulling normerend kader milieu in ruimtelijke ordening
-Bouwregelgeving en procedure updaten en handhaving professionaliseren
-Welstandnota laten vaststellen en welstandscommissie/stadsarchitect aanstellen
-Opstellen en vaststellen wegenverkeersverordening
-Professionalisering behandeling aanvragen Grote Projecten
-GIS systeem organisatiebreed opzetten en goed beheren
-Vaststellen grondbeleid en medewerkers aantrekken voor de uitvoering
Aanpak: d.m.v. toename hooggekwalificeerd personeel op de afdeling ROV /Beleid en Projecten financiële ruimte voor inhuur expertise (juridisch/stedenbouwkundig/verkeerskundig etc.)
Inzet t.b.v. milieu-inbreng in ruimtelijke ordening.
Veel zaken zijn beleidsmatig, hiernaast ongeveer 10 bouwvergunningen per week.
Wanneer gestart wordt met alleen welstandtoets van projecten in gevoelige gebieden zoals binnenstad en boulevard, ongeveer 10 aanvragen per jaar.
Aantal aanvragen grote projecten hangt af van de economische situatie, ongeveer begeleiding van circa 6 grote projecten per jaar.
Uitwerkings-of wijzigingsplannen ROB : 5 per jaar.

-MER
Knelpunten:Op grond van de Natuurverordening zijn diverse ontwikkelingen en activiteiten MER plichtig. Gezien de gevoelige ecosystemen op Bonaire, zowel op land als in zee, is het van groot belang dat de eventuele milieueffecten van bepaalde ontwikkelingen onderzocht worden. Alhoewel het wettelijk kader op orde is, is de ambtelijke organisatie niet voor deze taak uitgerust. Er zijn hier geen middelen voor beschikbaar.
Gezien het ontbreken van middelen op de begroting van het Openbaar Lichaam voor het betalen van leden om zitting te nemen in een onafhankelijke MER commissie en het ontbreken van capaciteit bij de Milieu en Natuurafdeling om MER procedures te begeleiden, ontstaan de volgende risico's:
-projecten komen niet van de grond doordat MER procedure niet binnen gewenste termijnen afgerond kan worden. Dit betekent een economisch risico aangezien investeerders ontmoedigd worden en werkgelegenheid uitblijft.
-Gemiste kans om inzicht te krijgen in bepaalde milieu- en natuurwaarden van gebieden waarvoor een MER uitgevoerd zou worden.
-Gemiste kans om ecologisch verantwoorde ontwikkelingen van de grond te krijgen.
-Milieuregelgeving van Bonaire krijgt een slecht imago, als zou deze ontwikkeling van het eiland in de weg liggen.
Doel: In 11 gevallen heeft het OLB de rol van bevoegd gezag en in 4 gevallen ook de rol van initiatiefnemer. Voldoende capaciteit in huis om MER procedures te begeleiden (doel:geen vertraging in de procedure).Voldoende middelen om per project een MER commissie in te stellen
Aanpak:naar verwachting zijn 11 ontwikkelingen MER-plichtig, waarvan vier ontwikkelingen publiek initiatief zijn. In 11 gevallen heeft de OLB de rol van bevoegd gezag en in 4 gevallen ook de rol van initiatiefnemer. Circa 4 MER procedures per jaar, waarvan 1 als initiatiefnemer

6. Management en juridische ondersteuning
Voor een goede aanpak van de milieuthema's is management en juridische ondersteuning nodig.

7. Afhandeling incidenten/calamiteiten
De afhandeling van incidenten en calamiteiten is een taak in het kader van de Wet VROM-BES opgenomen. De huidige personele capaciteit is te beperkt om hier goede aandacht aan te geven naast de bestaande werkzaamheden. Hierbij is ook externe ondersteuning gewenst in het geval van grote incidenten/calamiteiten.

8. Milieucommunicatie
Milieucommunicatie en -educatie is belangrijk om draagvlak voor het milieubeleid te goed invulling aan te geven om bovenstaande milieudoelen t.a.v. bovenstaande milieuthema's te bereiken. Communicatie over de Wet

VROM-BES verdient nog veel aandacht. Hier is momenteel maar beperkt tijd voor beschikbaar. Naast personele inzet is hiervoor geld voor campagnes benodigd.

9. Overige milieuthema's

Geluid, energie, lucht, geur en licht zijn niet expliciet als thema's genoemd in de Wet VROM-BES.
Dit zijn wel thema's die aandacht en nadere invulling vragen, mede gezien hun economische kansen (o.a. energie).

Samenvatting Milieuprogramma Bonaire

Kosten, nog te financieren

	Wet VROM BE	2012	2013	2014	2015	2016
TOTAAL Wet VROM BES	(ja/nee)	**9812000**	**8362000**	**14063000**	**8524000**	**8435000**
TOTAAL niet Wet VROM BES		**925000**	**985000**	**705000**	**705000**	**555000**
Watermanagement en bodembeheer						
Deeltotaal Wet VROM BES		**7470000**	**4985000**	**4695000**	**4695000**	**4495000**
Deeltotaal niet Wet VROM BES		**630000**	**805000**	**525000**	**525000**	**375000**
Projecten						
1. Projectleiding Duurzaam Bodem- en Waterbeheer	ja					
2. Medewerker Beleid, Vergunningen en Communicatie	ja					
3. Medewerkers Toezicht en Handhaving	ja					
4. Opleiding kader	ja	20000				
5. Onderzoek naar betaalbaarheid drinkwater	nee	35000				
6. Onderzoek naar leveringszekerheid drinkwater	nee	35000				
7. T0-meting en Monitoring (incl. o.a. Legionella) – I&M	nee	70000	35000	35000	35000	35000
8. Bodem- en Waterhuishoudingsplan	ja	15000	150000			
9. Reductie wateroverlast woonkernen (staat o.a. in Centrumvisie)	nee		200000	200000	200000	200000
10. Dam en Rooi herstel (in onderzoek)	ja	420000	420000	420000	420000	420000
11. Pilot Erosiebestrijding en duurzame landbouw	nee	Reeds gefinancieerd				
12. EU-Best Sustainable agriculture in ecosystems on Bonaire	nee	200000	200000			
13. Loslopende herbivoren	nee		150000	150000	150000	
14. Herbebossing erosie gevoelige gebieden	nee			70000	70000	70000
15. Erosiebestrijding Cai en Sorobon	nee	Reeds gefinancieerd				
16. Erosiebestrijding en beheerplan Flamingo International Airport	nee	150000	150000			
17. Exploitatie AWZI (inclusief afschrijving)	ja	570000	570000	570000	570000	570000
*18. Aansluitingen riolering (in onderzoek) **	*ja*	*4200000*				
19. Voorlichting inzamelen afvalwater en verbruik drinkwater	ja	70000	70000			
20. Waterberging effluent RWZI	ja	Reeds gefinancieerd				
*21. Aanvullende infrastructuur AWZI **	*ja*	*420000*				
22. Vervolgonderzoek monitoring bodemverontreiniging	ja	70000	70000			
23. Monitoring Kustzone	nee	70000	70000	70000	70000	70000
24. Monitoring Grondwaterkwaliteit	ja	85000	55000	55000	55000	55000

*25. Bodemsanering **	*ja*	*1500000*	*1500000*	*1500000*	*1500000*	*1500000*
26. Exploitatie RWZI (inclusief 650000 afschrijving per jaar)	ja		1950000	1950000	1950000	1950000
*27. Delfstoffenbeleidsplan **	*ja*	*100000*				
*28. Ecologisch herstel vervuilde mijnbouwgebieden **	*ja*		*200000*	*200000*	*200000*	
29. Inventarisatie klimaatverandering	nee	30000				
30. Beleid OLB klimaatverandering	nee	40000				
Afval						
Deeltotaal Wet VROM BES		**1720000**	**2920000**	**8920000**	**3370000**	**3470000**
*Project recyclables (milieustraten) **	*ja*	*700000*	*100000*	*100000*	*100000*	*100000*
Project tuin- en snoeiafval	ja	Privaat	Privaat	Privaat	Privaat	Privaat
Project bouw- en sloopafval	ja	Privaat	Privaat	Privaat	Privaat	Privaat
Project KGA, wit- en bruingoed en afgewerkte olie	ja	50000				
Project (bio)medisch- en infectieus afval (inclusief radioactief afval)	ja	150000				
Project eindverwerking	ja	500000	2250000	7750000	2200000	2300000
Project organisatorisch en financieel kader	ja	30000	30000	30000	30000	30000
Project communicatie en bewustwording	ja	40000	40000	40000	40000	40000
*Beheerskosten Selibon **	*ja*	*250000*	*500000*	*1000000*	*1000000*	*1000000*
Inrichting gebonden taken						
Deeltotaal Wet VROM BES		**345000**	**207000**	**218000**	**229000**	**240000**
Inrichtingen-activiteitenbesluit	ja					
Vergunningen (10 bedrijven x 80 uur)	ja	150000	20000	30000	40000	50000
Expertise inhuren	ja	50000	50000	50000	50000	50000
Opleiding	ja	25000	25000	25000	25000	25000
Apparatuur en analyses	ja	10000	10000	10000	10000	10000
Communicatie	ja	100000	100000	100000	100000	100000
Advertenties publicaties	ja	10000	2000	3000	4000	5000
Externe veiligheid en gevaarlijke stoffen						
Deeltotaal Wet VROM BES		**125000**	**140000**	**120000**	**120000**	**120000**
*Asbest **	*ja*	*100000*	*100000*	*100000*	*100000*	*100000*
CFK's	ja	10000	10000	10000	10000	10000
Biociden/PCB	ja	10000	10000	10000	10000	10000
Vuurwerk	ja	5000				
Vervoer gevaarlijke stoffen	ja		20000			

RO en MER						
Deeltotaal Wet VROM BES		**102000**	**100000**	**100000**	**100000**	**100000**
Deeltotaal niet Wet VROM BES		**285000**	**170000**	**170000**	**170000**	**170000**
Ruimtelijke Ordening/ontwikkeling						
Welstand	ja	2000	PM	PM	PM	PM
Uitvoering ROB	nee	25000	25000	25000	25000	25000
Stedenbouwkundige ondersteuning	nee	60000	60000	60000	60000	60000
Expertise wegenverkeersverordening + handhaving hierop	nee	25000	PM	PM	PM	PM
Ondersteuning/expertise grote projecten	nee	75000	75000	75000	75000	75000
Geografisch informatiesysteem	nee	100000	10000	10000	10000	10000
Grondbeleid	nee	PM	PM	PM	PM	PM
Milieu Effect Rapportage 4 locaties/jaar	ja	80000	80000	80000	80000	80000
Toetsing RO milieu	ja	20000	20000	20000	20000	20000
Milieucommunicatie	ja					
Deeltotaal Wet VROM BES		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Management en juridische ondersteuning	ja					
Deeltotaal Wet VROM BES		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Afhandeling incidenten/calamiteiten	ja					
Deeltotaal Wet VROM BES		**50000**	**10000**	**10000**	**10000**	**10000**
Overige milieuthema's	nee					
Deeltotaal niet Wet VROM BES		***10000***	***10000***	***10000***	***10000***	***10000***
Geluid						
Energie						
Lucht						
Geur						

Cursief en * = Ruwe inschatting

OPENBAAR LICHAAM BONAIRE

Aan: De voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal
Dhr. drs. P. R. H. M. van der Linden.
Postbus 20017
2500 EA Den Haag
Nederland

Uw brief/kenmerk

Ons nr. 2011005388

Onderwerp:
Wetsontwerp Wet volkshuisvesting, ruimtelijke ordening, en milieubeheer BES.

Kralendijk, 06 MEI 2011

Geachte heer van der Linden,

Het nieuwe bestuurscollege heeft kennisgenomen van de inhoud van het wetsontwerp Wet volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en milieubeheer BES. Het betreffende ontwerp ligt thans ter goedkeuring voor aan de Eerste Kamer. Het ontwerp roept bij ons twijfels op of het openbaar lichaam Bonaire beschikt over voldoende, menskracht, kennis en financiële middelen om uitvoering te geven aan deze wet. Wellicht geldt dit eveneens voor Sint Eustatius en Saba.

Het voormalig eilandgebied Bonaire heeft per brief van 4 december 2009 aan het Ministerie van VROM en per brief van 10 mei 2010 aan de Raad van State haar bezwaren tegen het wetsontwerp naar voren gebracht. Hierbij zijn ook de vragen ten aanzien van de uitvoerbaarheid van de wet vermeld.

Alvorens het betreffende ontwerp wet zal worden, achten wij het dringend gewenst dat er onderzocht wordt op welke wijze, al dan niet na aanpassing, het openbaar lichaam Bonaire uitvoering kan geven aan deze wet en welke kosten de uitvoering met zich mee zal brengen.

Wij verzoeken u hierbij dan ook de behandeling van het ontwerp op te schorten totdat bovenstaand onderzoek heeft plaatsgevonden.

Hoogachtend,

Het bestuurscollege van het openbaar lichaam Bonaire,
de gezaghebber, de eilandsecretaris,

bijlage: brief van 4 december 2009 (29016026) en 10 mei 2010 (30005647)
Cc.:. Bestuurscolleges Saba en Sint Eustatius en eilandsraden Bonaire, Saba en Sint Eustatius
DROB en JAZ

EILANDGEBIED BONAIRE

Aan: Raad van State
Ta.v. de voorzitter
dhr. H.D. Tjeenk Willink
Postbus 20019
2500 EA Den Haag
Nederland

Uw brief/kenmerk

Ons nr. 30005647

Onderwerp: advisering Wet VROM BES

Kralendijk, [illegible]

Geachte voorzitter,

Per brief van 27 april 2010 aan de voorzitter van de Tweede Kamer geeft de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een overzicht van de resterende wetgeving voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba. In deze brief wordt melding gemaakt van de Wet VROM BES die in procedure is gebracht en waarvan de inwerkingtreding is voorzien voor 1 januari 2011. Op de website van Uw Raad wordt vermeld dat deze wet voor advies in behandeling is bij afdeling IV van Uw Raad.
Op 22 april jl. is tussen vertegenwoordigers van Nederland en Bonaire een bestuursakkoord ondertekend, waarin afspraken zijn gemaakt over de wijze waarop Bonaire en Nederland in het kader van de staatkundige veranderingen binnen het Koninkrijk zullen samenwerken. Een van die afspraken heeft betrekking op de wijze waarop het bestuur van Bonaire inspraak heeft en invloed kan uitoefenen op de wet- en regelgeving. Deze afspraken houden onder meer in dat bij de totstandkoming van ingrijpende beleidsvoornemens het bestuurscollege overleg voert met de minister die het aangaat. Indien een minister – ook na een eventueel gesprek – afwijkt van het advies van het bestuurscollege, wordt dat gemotiveerd in de memorie of nota van toelichting behorende bij die wet- of regelgeving. De Raad van State zal hier dan kennis van kunnen nemen en hierover een oordeel kunnen vellen. De toetsing door de Raad van State wordt in de reguliere procedure voor de totstandkoming van wetgeving kenbaar gemaakt aan de Tweede Kamer. Het advies van het bestuurscollege wordt meegezonden aan de Tweede Kamer. Een exemplaar van deze overeengekomen inspraakprocedure treft U bijgevoegd aan.
Deze afspraken zijn gemaakt ruim nadat de Wet VROM BES in procedure is gebracht. Overleg met de verantwoordelijke minister over dit wetsvoorstel heeft niet plaatsgevonden, omdat hierin bij de toen geldende procedures niet was voorzien. Wel hebben op ambtelijk niveau tussen medewerkers van het eilandgebied en kwartiermakers van het Regionaal Service Centrum op Bonaire oriënterende gesprekken plaatsgevonden. Naar aanleiding daarvan hebben wij op 4 december 2009 een brief gestuurd naar de plv. Secretaris generaal

van het ministerie van VROM met overwegende bezwaren tegen het concept ontwerp (als bijlage bijgevoegd). Ook hebben wij aangegeven dat het te hanteren tijdschema voor de verdere wetgevingsprocedure ons ernstige zorg baart. Wij zijn daarbinnen niet in staat om de voorliggende wetgeving met onze maatschappelijke organisaties en het Bonairiaanse bedrijfsleven te bespreken. Op onze brief hebben wij nooit een reactie mogen ontvangen. Nu echter het wetsvoorstel voor advies aan uw Raad is aangeboden willen wij toch gebruik maken van de mogelijkheid om onze mening over dit wetsvoorstel bij Uw College kenbaar te maken en verzoeken wij u ons commentaar, alsmede de bijgevoegde brief, mee te nemen bij uw beoordeling en advisering. Uiteraard zenden wij een afschrift van deze brief aan de verantwoordelijke Minister, de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de BES-commissaris.

1. De Wet VROM BES wordt gepresenteerd als een vereenvoudigde samenvoeging van alle relevante BES wetten op het gebied van het ministerie van VROM. Hoewel de poging om te komen tot eenvoudige en inzichtelijke wetgeving voor de BES-eilanden wordt toegejuicht, is het resultaat tegenovergesteld. Het geheel oogt en leest als een weinig samenhangend geheel, met als meest in het oogspringende onderdeel de Wet bescherming Antarctica. Wij adviseren dringend om niet de toevallige bestuurlijke of ambtelijke ministeriële indeling in Nederland leidend te laten zijn voor de indeling van de BES-wetgeving. Onze voorkeur gaat uit naar een eenvoudige en functionele indeling van wetten.

   Op basis van dit uitgangspunt kan volstaan worden met twee wetten: een Wet Bouwen en Wonen en een Wet Milieubeheer, waarbij het de vraag is of een Wet Bouwen en Wonen noodzakelijk of gewenst is (zie punt 2). De in de wet VROM BES opgenomen paragraaf 3.12 Ruimtelijke Ordening kan volgens de elders gehanteerde systematiek onderdeel uitmaken van de eerstkomende wijzigingsvoorstellen van de Wet ABES en behoeft geen vermelding in deze Wet. De wijzigingen in de Wet bescherming Antarctica hebben geen relatie met de Wet VROM BES en kunnen beter op een andere manier worden geregeld.

2. *"De eilandenregeling van de Nederlandse Antillen kent aan de eilandgebieden meer autonome taken toe dan de Nederlandse gemeenten hebben. Daarom bestaat er regelgeving op eilandsniveau over onderwerpen die in Nederland op nationaal niveau zijn geregeld, dan wel waarvan regeling op nationaal niveau wenselijk wordt geacht. Van geval tot geval wordt bezien of het noodzakelijk of gewenst is om bepaalde eilandregelgeving te vervangen door nationale regelgeving. Veelal betreft dit een beleidsmatige keuze, maar het is ook mogelijk dat juridische argumenten een rol spelen, bijvoorbeeld omdat de Grondwet een regeling bij formele wet eist. Ingeval het wenselijk of zelfs verplicht is een onderwerp op nationaal niveau te regelen (bijvoorbeeld de regeling van de bevolkingsadministratie) kunnen de bestaande teksten van eilandregelgeving in beginsel als basis dienen voor regelgeving op het hogere (centrale) niveau..... Op die manier wordt zo veel mogelijk recht gedaan aan het uitgangspunt dat*

de bestaande regelgeving op Bonaire, Sint Eustatius en Saba vooralsnog van kracht blijft (bladzijde 8 MvT Invoerigswet BES)."

Het hierbovengestelde: 'is het noodzakelijk of gewenst om bepaalde eilandregelgeving te vervangen' is in het geval van het onderdeel bouwen en wonen niet beantwoord. In de memorie van toelichting bij de wet VROM BES wordt op bladzijde 4 vermeld dat Bonaire beschikt over een bouw- en woningverordening daterend uit 1961, die gewijzigd is bij de eilandverordening ruimtelijke ontwikkelingsplanning Bonaire van 18 augustus 1994 en is vastgesteld bij eilandbesluit van 30 juni 1999. Daarnaast zijn er nog onlangs twee eilandelijke besluiten voorbereid, betreffende de brandveiligheid van gebouwen. Tenslotte is er een concept voor het Besluit voor het brandveilig bouwen van politiebureaus en celgebouwen voor de eilanden Bonaire, Sint Eustatius en Saba opgesteld. De merkwaardige conclusie die vervolgens wordt getrokken in de memorie van toelichting, althans voor Bonaire, is dat er *"dus duidelijk behoefte bestaat aan een actuele wettelijke basis voor het bouwen en het gebruik van bouwwerken op de BES-eilanden."*

Onze conclusie is dat het noodzakelijk noch gewenst is de eilandelijke regelgeving op het gebied van bouwen en wonen te vervangen door nationale regelgeving. Dit spoort ook beter met het eerder overeengekomen principe van subsidiariteit.

3. Het ligt in de rede om een deel van de wet- en regelgeving op het gebied van het milieubeleid op nationaal niveau te regelen, zeker als dat voortvloeit uit internationale verplichtingen. Ook hier zou het uitgangspunt moeten zijn subsidiariteit en gebruik maken van bestaande lokale regelgeving. In de memorie van toelichting wordt aangegeven dat de ontwerp landsverordening grondslagen milieubeheer van de Nederlandse Antillen als voorontwerp heeft gediend, waarbij daarnaast geput is uit de actuele Nederlandse wet milieubeheer. De praktijk blijkt echter anders:

- ✓ **Het hoofdstuk 'afval' is grotendeels ontleend aan hoofdstuk 10 van de Wet milieubeheer;**
- ✓ **In het hoofdstuk 'inrichtingen' wordt in afwijking van de ontwerp-LV milieu en van de ter plaatse geldende Hinderverordeningen voor inrichtingen zoveel mogelijk met algemene regels gewerkt. Hiermee wordt ook aangesloten bij de huidige systematiek van de Wet milieubeheer en het daarop gebaseerde Activiteitenbesluit;**
- ✓ **Voor het hoofdstuk 'bodem' wordt geen referentie genoemd;**
- ✓ **Het hoofdstuk 'milieueffectrapportage' is ontleend aan beide wetten;**
- ✓ **Het hoofdstuk 'maatregelen in bijzondere omstandigheden' is een aanvulling op de ontwerp- LV milieu en ontleend aan hoofdstuk 17 van de Wet Milieubeheer;**

- ✓ **Het hoofdstuk 'stoffen, preparaten en genetisch gemodificeerde organismen' is eveneens een aanvulling op de ontwerp-LV milieu en ontleend aan hoofdstuk 9 van de Wet milieubeheer;**

Het grootste deel van de BES milieuwetgeving is dus ontleend aan de Nederlandse wetgeving. Dat heeft onder meer geleid tot een groot aantal verwijzingen naar die wetgeving, wat ten koste is gegaan van de leesbaarheid.

Een groot punt van zorg is het verkrijgen van een draagvlak onder de bevolking voor de uitvoering van deze wetgeving. Hier wreekt zich een groot verschil tussen de BES-eilanden onderling en tussen de eilanden enerzijds en Nederland anderzijds. In één van de meest dichtbevolkte en hooggeïndustrialiseerde landen ter wereld is het in de loop van vele jaren en milieuschandalen een vanzelfsprekendheid geworden dat er zoiets moet zijn als milieubeheer. In één van de dunstbevolkte eilanden van het Caribische gebied, dat wereldwijd als voorbeeld wordt gesteld voor z'n milieu en natuurbeheer is het geen eenvoudige opgave om draagvlak te verwerven voor verdergaande milieuwetgeving. De aanpak op Bonaire tot nu toe, met de ondersteuning van de twinning gemeente Breda, is er één van geleidelijkheid en overtuigingskracht. Zo heeft Bonaire de volgende regelgeving al vastgesteld of in ontwikkeling:

- ✓ Hinderverordening met vier afgeleide eilandbesluiten, onder meer voor garages, overslagbedrijven, energiecentrales, windturbineparken en de luchthaven;
- ✓ Eilandverordening afvalstoffen;
- ✓ Eilandverordening afvalwater (in voorbereiding);
- ✓ Eilandverordening irrigatie en bemesting (in voorbereiding);
- ✓ Daarnaast is een deel van ons milieubeleid, zoals de milieueffectrapportage geregeld in het concept eilandbesluit natuurbeheer Bonaire, opgehangen aan de Eilandverordening natuurbeheer Bonaire.

Het invoeren van milieuwetgeving, geschoeid op Nederlandse wetgeving, onder gelijktijdige intrekking van de lokale regelgeving, zal niet begrepen worden en de in gang gezette ontwikkelingen op Bonaire frustreren. Vermoedelijk zal dit voor Saba en Sint Eustatius ook gelden, zij het dat die zich door hun omvang wellicht gesteld zien voor specifieke milieu problemen, die op korte termijn een oplossing behoeven.
Het is in het verlengde van het bovenstaande onbegrijpelijk dat in dit wetsvoorstel ten aanzien van de voorschriften voor inrichtingen wordt uitgegaan van de Best Beschikbare Technieken (BBT) . Het betreft hier volgens de MvT Europese voorschriften die gelden voor het Europese deel van Nederland. Het argument dat ook elders in de wereld aan deze eisen wordt voldaan is volstrekt niet ter zake. De wetgever wordt in deze uitgedaagd om in onze (sociaal-economische) omgeving, die als referentie kan dienen (Zuid- en Midden-Amerika en het Caribische gebied), een land aan te wijzen waar in de milieuwetgeving deze eis als uitgangspunt wordt gesteld. Dit geldt des te meer omdat de BBT per transitiedatum volgens de MvT met terugwerkende kracht zal gelden voor inrichtingen die in werking zijn gebracht na 1 juli 2009, waarbij specifiek wordt verwezen naar de in aanbouw zijnde dieselcentrale op Bonaire. Andere inrichtingen op de BES eilanden die

hiervoor in aanmerking komen bestaan niet, zodat deze 'algemene regel' door de wetgever hier uitsluitend is opgenomen om achteraf de eerdergenoemde dieselcentrale onder het nieuwe wettelijke regime te brengen.

Wij onderschrijven de opvatting dat een deel van de milieuwetgeving op nationaal niveau geregeld moet worden. De voorliggende wetgeving zou echter beperkt moeten worden tot die onderdelen die daadwerkelijk op nationaal niveau geregeld moeten worden. Het ware aan te bevelen als de wetgever per onderdeel aangeeft op grond waarvan de desbetreffende onderdelen van de wet- en regelgeving op nationaal niveau geregeld moet worden.
In de voorliggende regelgeving wordt geen rekening gehouden met de bestaande verschillen tussen de eilanden en hun eigen milieubeleid. Ter verkrijging van een zo groot mogelijk draagvlak onder de bevolking en voorzover nationale regelgeving niet noodzakelijk is, is lokaal vastgesteld beleid en wet- en regelgeving van toepassing.

Hoogachtend

Het bestuurscollege van het eilandgebied Bonaire,
De gezaghebber, de secretaris,

cc.: Minister van VROM
Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
BES-commissaris

Bijlage:
1. Inspraak procedure
2. Brief van het bestuurscollege van Bonaire van 4 december 2009 aan de plv. Secretaris generaal van het ministerie van VROM

Inspraak en invloed van Bonaire op wet- en regelgeving en beleidsontwikkeling

Vertegenwoordiging

Een vertegenwoordiging van Bonaire kan de ontwikkeling van beleid en de totstandkoming van wet- en regelgeving in Den Haag volgen, voor zover die voor Bonaire relevant is. Bonaire onderzoekt of deze functie mede bij de VNG kan worden belegd.

Informatieplicht

De Rijksvertegenwoordiger of de betrokken minister brengt het bestuurscollege desgevraagd op de hoogte van standpunten en voornemens over aangelegenheden die voor Bonaire van belang zijn.

Recht op overleg

Indien het bestuurscollege dat wenst, overlegt de Rijksvertegenwoordiger of de betrokken minister met het bestuurscollege over aangelegenheden die voor Bonaire van belang zijn.

Inspraak bij ontwikkeling van beleid en de totstandkoming van wet- en regelgeving

Het bestuurscollege heeft recht op inspraak bij de totstandkoming van wet- en regelgeving waarbij van Bonaire medewerking wordt gevraagd of in betekenende mate wijziging wordt gebracht in de taken en bevoegdheden van het eilandsbestuur.

Het bestuurscollege heeft tevens recht op inspraak bij ingrijpende beleidsvoornemens die uitsluitend op Bonaire betrekking hebben of beleidsvoornemens ten aanzien van Bonaire om op ingrijpende wijze af te wijken van regelgeving die van toepassing is in het Europese deel van Nederland.

Indien het bestuurscollege het niet eens is met het oordeel van een minister dat geen sprake is van "in betekenende mate", "ingrijpende beleidsvoornemens" of "op ingrijpende wijze afwijken van regelgeving", kan het bestuurscollege om overleg verzoeken met de minister die het aangaat.

Indien de minister bij zijn eerder ingenomen standpunt blijft, kan de Raad van State het standpunt van de minister toetsen in het kader van de advisering over de desbetreffende regelgeving. De toetsing door de Raad van State wordt in de reguliere procedure voor de totstandkoming van wetgeving kenbaar gemaakt aan de Tweede Kamer.

Indien een minister afwijkt van het advies van het bestuurscollege, kan het bestuurscollege om een gesprek over deze afwijking met de betrokken minister of de Rijksvertegenwoordiger vragen.

Indien een minister – ook na een eventueel gesprek – afwijkt van het advies van het bestuurscollege, wordt dat gemotiveerd in de memorie of nota van toelichting

behorende bij die wet- of regelgeving. De Raad van State zal hier dan kennis van kunnen nemen en hierover een oordeel kunnen vellen. Het advies van het bestuurscollege wordt meegezonden aan de Tweede Kamer.

Op het formulier voor het aanbieden van voorstellen voor vorenbedoelde wet- en regelgeving aan de ministerraad, wordt aangegeven of het voorstel gevolgen heeft voor de openbare lichamen.

De toelichting bij deze voorstellen bevat in ieder geval:
- een weergave van de gevolgen voor de inrichting en werking van de openbare lichamen;
- een weergave van het oordeel van de bestuurscolleges.

Afstemmingsoverleg
Over de uitvoering van de rijksoverheidstaken op Bonaire zal periodiek afstemmingsoverleg plaatsvinden tussen het bestuurscollege en de Rijksvertegenwoordiger.

****